

**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX) GURISDIZZJONI SUPERJURI**

**MAGISTRAT DR.
ANTHONY ELLUL**

Seduta ta' l-24 ta' Lulju, 2009

Citazzjoni Numru. 18/2008

Josephine Vella u John Mizzi

Vs

Korporazzjoni Enemalta

Il-Qorti,

**Ftehim Kollettiv u r-rabta kuntrattwali fuq min
ihaddem.**

Rat ir-rikors guramentat prezentat fis-6 ta' Marzu 2008 fejn l-atturi ppremettew li huma nginiera mpjegati mal-Korporazzjoni konvenuta, u d-dmirijiet taghhom jinkludu li jkun *on call*. Filwaqt li spjegaw li r-rata ta' hlas hu regolat minn ftehim kollettiv li jigu ffirmati minn zmien ghal zmien mill-Korporazzjoni u l-Professional Officers' Union, kemm ilhom jahdmu f'Ghawdex qeghdin jithallsu b'rata iktar

Kopja Informali ta' Sentenza

baxxa minn dawk l-ingeniera li jkunu *on call* f'Malta. Ghalhekk, permezz ta' din il-kawza qeghdin jitolbu:

1. Dikjarazzjoni li l-hlas ghal *on call duties* ghandu jkun l-istess kemm ghall-ingeniera li jahdmu f'Malta kif ukoll dawk li jahdmu f'Ghawdex u dan kif jirrizulta mill-*collective agreements*.

2. Likwidazzjoni tal-ammont dovut mill-Korporazzjoni konvenuta lill-atturi bhala hlas ta' *on call allowance* skond il-ftehim kollektiv.

Rat ir-risposta guramentata prezentata fit-23 ta' April 2008 (fol. 115) mill-Korporazzjoni:-

Rat ir-risposta guramentata tal-Korporazzjoni Enemalta (fol. 115) prezentat fit-23 ta' April 2008 fejn eccepjet li t-talbiet attrici fil-konfront tal-Korporazzjoni Enemalta huma nfondati kemm fil-fatt kif ukoll fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez ghalieq :-

1. Preliminarjament it-talba tal-atturi hi preskritta ai termini ta' l-Artikolu 2147c tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta in kwantu ghal dawk l-ammonti li jirreferu ghal perjodu li jmur lil hinn minn tmax-il xahar.

2. Sussidjarjament u minghajr il-pregudizzju, il-konvenuti jithallsu "*on call allowance*" ekwa u gusta u li fl-ebda mod ma tmur kontra l-ftehim kollektiv kif ser jigi ampjament ippruvat waqt it-trattazzjoni ta' din l-kawza.

3. Effettivament il-hlas ta' l-On call Allowance isir ai termini ta' ftehim datat 5 ta' Novembru 1993 illi jirregola dan il-hlas u dan kif jirrizulta mid-dokumenti ENI hawn anness, ghal liema ftehim l-Ing. Josephine Vella kienet sahansitra parti.

4. L-atturi dejjem accettaw il-pagamenti maghmula ai termini ta' dan il-ftehim u ghaldagstant din tikkostitwixxi rinunzja ghall-kwalsiasi talba ulterjuri ghall-hlas ta' arretrati.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat is-sentenzi parzjali li nghataw fil-11 ta' Lulju 2008 u fit-28 ta' Ottubru 2008.

Semghet il-provi.

Rat l-atti kollha.

Rat li hadd mill-partijiet ma pprezenta nota ta' sottomissjonijiet.

Rat il-verbal tas-seduta tal-20 ta' Marzu 2009 minn fejn jirrizulta li l-kawza giet differita ghas-sentenza.

Ikkunsidrat:-

1. L-atturi huma nginiera u jahdmu mal-Korporazzjoni Enemalta. Permezz ta' din il-kawza qeghdin jitolbu hlas ta' *on call allowance* bir-rati stabbiliti fil-ftehim kollettiv. Dan hu hlas li jsir lil dawk l-inginiera li wara l-hin tax-xoghol jibqghu *on call* ghall-emergenzi li jistghu jinqalghu. Id-dmirijiet ta' *on call* huma tlieta¹:-

- a. Li jkun disponibbli fil-hin kollu li jkunu *on call*;
- b. Jizguraw li kif jinqala' l-kaz l-ewwel prijorita' ghandha tkun li s-servizz tad-dawl jinghata lura lill-konsumatur;
- c. Ladarba s-servizz ikun rega' nghata, irid jigi stabbilit fejn qeghda l-hsara u ssir it-tiswija mehtiega. F'dan ir-rigward tithallas is-sahra.

L-atturi jiformaw parti mill-Professional Union's Union li tirraprezenta l-interessi ta' ufficcjali professjonali, fosthom dawk li ghandhom warrant ta' inginier. M'huwiex kontestat li l-atturi huma nginiera u ghandhom warrant sabiex jipprattikaw bhala tali².

2. Skond il-Ftehim Kollettiv ghall-perjodu li :

¹ Ara fol. 190.

² Fil-kaz ta' John Mizzi ara ittra ta' hatra datata 15 ta' April 2002 a fol. 139.

- **16/9/1991-31/12/1995** *l-on call allowance* kienet:
Hdud u festi pubblici.....Lm33 (24 siegha).
Sibtijiet.....Lm21 (24 siegha).
Matul il-gimgha.....Lm12 (16 siegha).

- **1999-2001** *l-on call allowance* kienet:
Hdud u festi pubblici.....Lm44 (24 siegha).
Sibtijiet.....Lm28 (24 siegha).
Matul il-gimgha
Xitwa (14.75 siegha).....Lm14.75
Sajf (18 siegha).....Lm18.

- **2002-2005** *l-on call allowance* kienet³:
Hdud u festi pubblici.....Lm44 (24 siegha).
Sibtijiet.....Lm28 (24 siegha).
Matul il-gimgha
Xitwa (14.75 siegha).....Lm14.75
Sajf (18 siegha).....Lm18.

- **1/1/2006 – 31/12/2010** *l-on call allowance* hi:
Hdud u festi pubblici.....Lm44 (24 siegha).
Sibtijiet.....Lm28 (24 siegha).
Matul il-gimgha
Xitwa (14.75 siegha).....Lm14.75
Sajf (18 siegha).....Lm18.

3. Skond is-sentenza parzjali tat-28 ta' Ottubru (fol. 168) l-atturi ghandhom jedd jitolbu hlas **mill-11 ta' April 2005**, in kwantu l-qorti kkonkludiet li fir-rigward tal-perjodi precedenti t-talba tal-atturi hi preskritta. B'seħh mill-20 ta' Dicembru 2007 l-attrici nghatat il-kariga ta' Assistant Manager, u l-ftehim jistipula l-hlas li ghandu jsir kull sena bhala *on call allowance* (fol. 143)⁴. Ghalhekk fil-kaz tagħha b'seħhe mill-20 ta' Dicembru 2007 zgur li japplika ftehim differenti minn dak kontemplat fil-Ftehim Kollettiv.

³ Fol. 19: "It is hereby notified that the EPOU Collective Agreement 1999-2001 still holds with the amendments of the following clauses and"

⁴ L-attrici stess ikkonfermat li mis-sena 2008 m'hijiex tippretendi hlas tal-*on call allowance* skond il-ftehim kollettiv.

4. Dwar il-hlas ta' *on call allowance*:-

(a) L-argument tal-Korporazzjoni hu li l-hlas lill-attrici hu regolat mill-ftehim li kien sar fil-5 ta' Novembru 1993 (fol. 12) fejn gie pattwit hlas ta' Lm500 fis-sena. Il-Korporazzjoni ssostni li l-ftehim kollettiv ma kienux qeghdin jissupperaw il-ftehim tal-5 ta' Novembru 1993. Novazzjoni, li hi mod ta' estinzjoni ta' obligazzjoni, u ma tista' qatt tigi prezunta⁵ u fid-dubju ghandha tigi eskluza. Fil-fehma tal-qorti l-ftehim tal-5 ta' Novembru 1993 gie superat b'dak pattwit fil-Ftehim Kollettiv. Ghall-perjodu in kwistjoni l-ftehim kollettiv li kienu japplikaw huma 2002-2005⁶ u 2006-2010. F'kull wiehed minn dawn il-ftehim tapplika l-klawzola li:-

“The terms and conditions of employment that shall apply to professional officers of the Corporation governed by this Agreement shall be those as agreed to between the Corporation and the Union and as provided for in this Agreement.”.

Il-qorti hi konvinta li b'din il-klawzola l-partijiet ftehemu li l-ftehim kollettiv kien dak li kellu jirregola l-pattijiet u kondizzjonijiet tal-impjieg tal-professjonisti tal-Korporazzjoni. Ghalhekk hemm dikjarazzjoni espressa li l-ftehim hu dak li jirrizulta mill-ftehim kollettiv u xejn iktar. Dan iwassal lill-qorti biex tikkonkludi li gialadarba r-rata ta' hlas ghal *on call duty* gie regolat fil-ftehim kollettiv, allura dan il-ftehim jissupera l-ftehim li sar fil-5 ta' Novembru 1993 bejn l-attrici u l-Korporazzjoni. Il-qorti hi tal-fehma li m'ghandix toqghod tipprowa tinterpretata x'kienet l-intenzjoni tal-partijiet fiz-zmien li gie ffirmat il-ftehim, meta din l-intenzjoni hi riflessa fil-kliem li ntuza fil-ftehim kollettiv. L-Artikolu 1002 jipprovdi: *“meta l-kliem ta' konvenzjoni, mehud fis-sens li ghandu skond l-uzu fiz-zmien tal-kuntratt, hu car, ma hemmx lok ghal interpretazzjoni.”.*

⁵ Artikolu 1180(2) tal-Kodici Civili jipprovdi: *“Hija mhix prezunta; l-intenzjoni li ssir ghandha tidher bic-car.”.*

⁶ Fil-kaz tal-ftehim kollettiv ghall-perjodu 2002-2005 jinghad: *“It is hereby notified that the EPOU Collective Agreement 1999-2001 still holds with the amendments of the following clauses.....”* (fol. 19), u fil-ftehim kollettiv 1999-2001 hemm il-klawzola citata mill-qorti (ara fol. 17).

(b) Lill-attur hu regolat mill-ftehim kollettiv. Relazzjoni guridika li tirrizulta minn ftehim kollettiv tikkostitwixxi kuntratt bejn il-firmatarji (ara sentenza tal-Qorti tal-Appell fil-kawza **Joseph Sammut vs Francis Vassallo nomine** deciza fid-19 ta' Mejju 2000)⁷. Ma jirrizultax li l-attur u l-Korporazzjoni konvenuta qatt ghamlu xi ftehim *ad hoc* dwar hlas ta' *on call allowance*. Ghalhekk il-qorti ma tara l-ebda raguni ghalfejn ir-rati ta' hlas ghandhom ikun differenti minn dawk stipulati fil-ftehim kollettiv, u li l-Union tal-professionisti ffirmat ghan-nom tal-membri taghha (fosthom l-attur). Fil-kawza fl-ismijiet **Gloria mart Jonathan Beacom et vs l-Arkitett u Ingenier Civili Anthony Spiteri Staines** (Appell deciza fil-5 ta' Ottubru 1998), gie dikjarat li: “*U meta l-kliem tal-konvenzjoni mehud fis-sens li ghandu skond l-uzu fiz-zmien tal-kuntratt hu car, ma hemmx lok ghall-interpretazzjoni (artikolu 1002). Il-principju kardinali li jirregola l-istatut tal-kuntratti jibqa` dejjem dak li l-vinkolu kontrattwali ghandu jigi rispettati u li hi l-volonta' tal-kontraenti kif espressa fil-konvenzjoni li kellha tipprevali u trid tigi osservata. Pacta sunt servanda.*”. Minkejja li l-Korporazzjoni ma taqbilx mat-tezi tal-atturi, hu evidenti li matul is-snin baqghet taghmel ftehim kollettiv godda minghajr ma tinsisti mal-Union li fil-klawzola relatata mal-*on call duty* ssir distinzjoni bejn l-inginiera li jaghmlu dan ix-xoghol f'Malta u dawk li jaghmluh f'Ghawdex. Mhux hekk gara per ezempju fil-kaz tal-ftehim kollettiv li sar ghas-snin 2002-2005 mal-General Workers' Union dwar *Chemicals, Energy and Printing Section* (fol. 25-27), fil-kaz ta' impjegati f'Ghawdex li jahdmu shift. Ghalkemm fir-risposta guramentata (fol. 115) il-Korporazzjoni ssostni li l-hlas qieghed isir skond il-ftehim tal-5 ta' Novembru 1993, John Mizzi ma kienx parti ghalih. Dak il-ftehim hu *res inter alios acta* ghal dan l-attur. Skond l-inginier Peter Grima, l-atturi ghandhom jibqghu jithallsu s-somma ta' €1,164.69 fis-

⁷ Ara wkoll sentenza tal-Qorti tal-Appell (Inferjuri) fil-kawza **Joseph Silvio vs Corinthia Palace Company Limited deciza fis-27 ta' Frar 2009**: “.....l-Ftehim Kollettiv huwa kuntratt li jiddixxiplina b'mod generali r-rapporti tax-xoghol ta' kategorija ta' haddiema bl-intervent tal-Union li tirrapprezentahom. Huwa kuntratt importanti hafna mhux biss ghal kontenut tal-kondizzjonijiet tax-xoghol pattwiti fih imma ghaliex, fundamentalment, dawk l-istess kondizzjonijiet u d-dixxiplini l-ohra tieghu ghandhom jitqiesu r-regoli ta' gudizzju li jridu jigu assunti meta tinsorgi xi kwestjoni jew problema bejn l-interessati.”.

sena ghaliex dawk l-inginiera li jahdmu u jghixu f'Ghawdex kienu qeghdin jintalbu jaghmlu l-*on call duty* taghhom f'Ghawdex biss⁸. Jidher li ghall-Korporazzjoni dan ifisser li l-attur m'ghandux dritt li jithallas daqs il-kollegi tieghu li jaghmlu l-*on call duty* f'Malta, minkejja li ghalih japplika l-istess Ftehim Kollettiv. Il-Korporazzjoni jidher li qeghda targumenta wkoll li waqt li jkun *on call*, l-inginier f'Malta jissejjah iktar drabi minn inginier f'Ghawdex. Fl-ewwel lok il-qorti ma tistax tonqos milli tirrileva li inginier li jaghmel *on call* f'Ghawdex ikollu jqatta' hafna iktar sighat *on call* minn inginier f'Malta, cirkostanza li jidher li l-Korporazzjoni m'hijiex tqies minkejja li fil-hin tal-*on call* l-inginier irid ikun disponibbli "*il-hin kollu*". Dan in kwantu f'Malta ghandek pool ta' inginiera mentri f'Ghawdex jaghmluh tnejn min-nies biss. Skond l-inginier Charles Grixti⁹: "*Nikkonferma li bejn l-ewwel (1) ta' Novembru tat-two thousand and six (2006) sal-ewwel (1) ta' Novembru two thousand and eight (2008), f'Malta bhala inginiera kelli jaghmlu on call duties bejn tnax (12) u hmistax (15).*" (fol. 203). Ghalkemm l-istess inginier xehed li: "*...bejn l-1 ta' Novembru 2006 u l-1 ta' Novembru 2008 in-numru ta' drabi li inginiera f'Malta u f'Ghawdex kellhom bzonn johorgu wara l-hin normali tax-xoghol fuq il-lant tax-xoghol kien ta' 247 darba u 53 darba rispettivament.*" (fol. 188), ma nghata l-ebda taghrif kemm kull inginier li jaghmel l-*on call* kellu johrog drabi. Dan apparti l-fatt li kif rajna n-numru ta' inginiera f'Malta u hafna iktar minn dawk li jaghmlu *on call* f'Ghawdex.

Il-qorti ma taqbilx mat-tezi tal-Korporazzjoni. Il-Ftehim Kollettiv ma jaghmel l-ebda distinzjoni bejn l-inginiera li jahdmu Malta u dawk li jahdmu f'Ghawdex, jew dawk li jkunu *on call* f'Malta u Ghawdex. Kull Ftehim Kollettiv jaghmlha car li "***The terms and conditions of employment that shall apply to professional officers of the Corporation governed by this Agreement shall be those as agreed to between the Corporation and***

⁸ F'dan il-kuntest l-inginier Peter Grima xehed: "*Fir-rigward ta' John Mizzi ma ghandux concession b'mod formali. Hu, l-istess bhal l-Inginier Vella, ma ghandhom xejn bil-miktub li ma jaghmlux xoghol ta' on call duty f'Malta.*" (fol. 200-201).

⁹ Seduta tal-4 ta' Marzu 2009 (fol. 203).

the Union and as provided for in this Agreement.¹⁰. L-inginier Peter Grima, Chief Technical Officer fil-Korporazzjoni, isostni: *“Naghlaq biex nghid illi filwaqt illi l-Korporazzjoni, fid-dawl ta’ dak li ghidt aktar ‘l fuq tishaq u tinsisti illi l-on call allowance mhallsa lill-inginiera stazzjonati Ghawdex ghandha tkun differenti minn dik imhallsa lil dawk li joperaw f’Malta.....”* (fol. 187). Madankollu l-ftehim kollettiv ma jaghmel l-ebda distinzjoni f’dan ir-rigward. Il-qorti hi tal-fehma li jekk tithalla ssir din id-distinzjoni jkun ifisser li l-Korporazzjoni qeghda b’mod unilaterali tinghata l-jedd li tvarja dak li gie pattwit, permezz tal-ftehim kollettiv, mal-Professional Officers’ Union. Antoine Busuttil, kap tat-Taqsima Industrijali u Relazzjonijiet ta’ Impjieg fil-Korporazzjoni, ikkonferma li *“.....meta l-Professional Officers’ Union taghmel ftehim mal-Korporazzjoni Enemalta forma ta’ collective agreement, dak il-ftehim tkun qeghda taghmlu wkoll f’isem l-atturi li ghandhom kariga professjonali mal-Korporazzjoni Enemalta.”*¹¹. F’tali cirkostanzi ghal kull tibdil fil-Ftehim Kollettiv jehtieg li jkun hemm il-ftehim taz-zewg partijiet. Konsiderazzjoni ohra hi li l-Korporazzjoni ma tat l-ebda eccezzjoni f’dan is-sens.

5. Il-Korporazzjoni ssostni wkoll li l-atturi m’ghandhom l-ebda jedd ghall-hlas in kwantu accettaw il-pagament li rcevev minghand il-konvenuta. Skond il-Korporazzjoni l-accettazzjoni tal-pagament ta’ €1,164.69 tfisser rinunzja ghal xi hlas addizzjonali. Il-qorti ma taqbilx. Mill-provi rrizulta kif il-hlas li jsir lill-atturi kull xahar m’huwix biss limitat ghal *on call allowance*, izda jinkludi salarju u hlas ta’ allowances ohra. Ovvjament hadd ma seta’ jippretendi li l-atturi ma jsarrfux ic-cekk, li wara kollox kien il-metodu tal-hlas ghax-xoghol li jaghmlu. Wisq inqas ma kienx floku li kull darba li jircievu c-cekk jibghatu lura l-pagament li kien jirreferi ghal *on call duty*. Irrizulta wkoll li din il-kwistjoni ilha ghaddejja snin twal u li l-atturi kienu qeghdin jipprotestaw b’mod insistenti li l-kollegi taghhom f’Malta kienu qeghdin jithallsu b’rati ghola li jirriflettu l-ftehim

¹⁰ Ara per eżempju Ftehim Kollettiv li sar fil-21 ta’ Frar 2008 (fol. 28).

¹¹ Seduta tad-9 ta’ Jannar 2009 (fol. 183).

kollettiv. L-attrici Josephine Vella ghamlet riferenza ghas-sena 2001, verzjoni li ma gietx kontradetta mill-Korporazzjoni. Il-qorti hi moralment konvinta li l-hlas kien qiegħed jigi accettat taht protesta u li l-atturi ma kellhom l-ebda hsieb li jirrinunzjaw għad-drittijiet tagħhom. F'decizjoni mogħtija mill-Prim Awla tal-Qorti Civili¹² fid-9 ta' Ottubru, 2003, **Alfred Cauchi –vs– Joseph Xuereb** gie osservat: *“Ir-rinunzji huma di stretto diritto u għandhom jirrizultaw minn fatti assolutament inkonciljabbli ma' konservazzjoni tad-dritt u li juru l-volonta` preciza ta' rinunzja. Kwindi ma jistax jigi konkluz illi jkun hemm rinunzja tacita jekk mill-provi ma jkunx hemm indizji cari u assoluti li l-volonta` tal-persuna jew persuni tbiddlet. Għandu jsegwi minn dan kollu li jekk l-indizji u l-fatti jhallu dubju dwar il-volonta` tal-persuna, dan għandu jittiehed kontra l-ezistenza tar-rinunzja.”* Tant l-atturi ma rrinunzjawx għad-drittijiet tagħhom li meta raw li ma kienux qegħdin jingħataw widen għall-ilment gustifikat tagħhom, minkejja l-intervent tal-Union li tirraprezenta l-interessi tal-professjonisti, intavolaw il-kawza.

Għal dawn il-motivi l-qorti qegħda taqta' u tiddeciedi l-kawza billi tichad l-eccezzjoni tal-Korporazzjoni konvenuta u tiddikjara li l-atturi għandhom jedd li jithallsu on call allowance skond ir-rati ta' hlas stipulati fil-Ftehim Kollettiv.

Għal finijiet tat-tieni talba qegħda tiddiferixxi l-kawza għas-seduta tas-27 ta' Ottubru 2009 fin-12.30pm sabiex jitressqu provi dwar l-ammont dovut lill-atturi skond ir-rati ta' hlas kontemplati fil-Ftehim Kollettiv applikabbli.

Spejjez a karigu tal-Korporazzjoni konvenuta. L-ispejjez relatati mas-sentenzi parzjali li nghatatw fil-11 ta' Lulju 2008 u 28 ta' Ottubru 2008 jibqgħu kif ordnat f'dawk is-sentenzi.

¹² Imhalled Tonio Mallia.

Kopja Informali ta' Sentenza

< Sentenza In Parte >

-----TMIEM-----